Iranian Independent Islamic Human Rights Commission
کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران
لجنه حقوق الانسان الاسلامیه فی ایران
www.ihrc.ir

قطعنامه مجمع عمومی ملل متحد در خصوص[نقش] زنان در توسعه
تعهدات دولت ها و سایر بازیگران در این خصوص

مصوب ۲۳ دسامبر ۲۰۲۴

امور پژوهشی، آموزشی و ترویجی کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران
بهار ۱۴۰۴

اشاره:

توسعه پایدار و همه جانبه، سالهاست که مطالبه همه کشورهای دنیاست و همه ادعا دارند که در این راستا حرکت می کنند. در سطح جهانی اهداف و شاخصهای توسعه پایدار نیز مشخص شده و با نظارت سازمان ملل برای تحقق آنها انواع فعالیت ها در جریان است. یکی از هدف گذاریهای شناخته شده چه در بسیاری برنامه های توسعه ملی کشورها و چه در اهداف توسعه پایدار ملل متحد، رفع بی عدالتی ها و تبعیض های علیه زنان است. برای این منظور تدابیر متنوعی در سطح ملی کشورهای گوناگون اجرایی شده یا در دست اجراست. با این حال، نهادهای مختلف ملل متحد هر ساله اسناد متعددی را در این خصوص تصویب می کنند تا بزعم خود به رفع تبعیض ها در این حوزه کمک کنند . قطعنامه کنونی مجمع عمومی ملل متحد نگاه اکثریت کشورهای جهان که بانی تدوین و تصویب این سند شده اند را بازتاب می دهد از این حیث که زنان چه جایگاهی در روند توسعه همه کشورها باید بر عهده داشته باشند و دولتها وسایر بازیگران چه بسترهایی را برای تحقق نقش آفرینی موثر زنان باید هموار کنند.

در متن قطعنامه، سوابق و پیشینه های گسترده ای از اسناد قبلی و اجلاسها و رویدادهای بین المللی ذیربط یادآوری شده که در خصوص نقش زنان در توسعه همه جانبه، باید ها و نبایدهایی را ذکر کرده اند. اگرچه معمولا اکثر قطعنامه های مجمع عمومی از حیث حجم مطالب اعلامی، محدود و غیر تفصیلی هستند اما این قطعنامه از جمله معدود مواردی است که حجم زیادی را در برگرفته و تدوین کنندگان سعی کرده اند که گزاره های متعددی را در متن آن بگنجانند

مخاطبانی که با روند تدوین قطعنامه ها در سازمان های بین المللی از جمله مجمع عمومی سازمان ملل و دیگر نهادهای تابعه ملل متحد آشنا هستند، به خوبی درک می کنند که چرا متن این قبیل اسناد از یکدستی لازم برخوردار نیست یا بعضا مواردی با محتوای تکراری دارد. علتش آن است که معمولا نماینده هر کشوری در اجلاس مزبور بر پیش نویس اولیه ارائه شده از سوی بانی یا بانیان یک قطعنامه، پیشنهادی وارد می سازد و گنجاندن و اِعمال پیشنهادات گوناگون برای ایجاد اجماع یا جلب نظر اکثریت اعضا امری معمول است.

با لحاظ نکته یاد شده، مرور این سند توصیه ای مجمع عمومی ملل متحد می تواند ما را به بخشی از نگرش جامعه بین المللی در زمینه نقش زنان در توسعه و اسناد ذیربط و انتظاراتی که در این خصوص از دولتها وسایر بازیگران می رود، آشنا سازد.

بدون هر گونه ارزیابی محتوایی در خصوص مفاد قطعنامه، برگردان فارسی این سند تقدیم میشود. امید است مطالعه این قبیل اسناد موجب شود که موضوع نقش آفرینی موثر زنان در توسعه همه جانبه ملی و جهانی را جدی تر بگیریم و برای رفع موانع و چالشهای این مهم از هر گونه تلاشی دریغ نورزیم. جامعه توسعه یافته طبیعتا به ارتقای حقوق

انسانی در همه ابعاد نیز اهتمام می ورزد فلذا هر تلاشی در راستای توسعه همه جانبه می تواند موجبات پیشبرد حقوق انسانی همگان اعم از زنان یا مردان را نیز فراهم سازد.

امور پژوهشی کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران

اردیبهشت ماه ۱۴۰۴

♦ منبع سند : مجمع عمومی سازمان ملل متحد، هفتاد و نهمین اجلاس سالانه، پائیز ۲۰۲۴ میلادی/ ۱۴۰۳ شمسی

♦ متصدی برگردان از انگلیسی به فارسی : فاطمه رحمانی دانش آموخته کارشناسی ارشد حقوق بشر و همیار کمیسیون، ویرایش و نهایی سازی متن در امور پژوهشی کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران، اردیبهشت ۱۴۰۴

♦ شناسه متن : ۰۴/۱/۱۱۰

هر گونه نقل مطالب گزارش حاضر یا بازنشر جزئی یا کلی آن با ذکر ماخذ و رعایت استناد به امور پژوهشی کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران، مجاز است.

متن اصلی قطعنامه

شماره سند: A/RES/۷۹/۲۲۳

مجمع عمومی

توزیع: عمومی

تاریخ: ۲۳ دسامبر ۲۰۲۴

هفتاد و نهمین اجلاس

دستور کار بند ۲۲(c)

ریشه‌کنی فقر و سایر مسائل توسعه‌ای؛
زنان در توسعه

(براساس گزارش کمیته دوم (A/۷۹/۴۴۱/Add.۳. para. ۱۹)

۷۹/۲۲۳. زنان در توسعه

مجمع عمومی،

با یادآوری قطعنامه‌های قبلی خود؛ ۵۰/۱۰۴ مورخ ۲۰ دسامبر ۱۹۹۵، ۵۲/۱۹۵ مورخ ۱۸ دسامبر ۱۹۹۷، ۵۴/۲۱۰ مورخ ۲۲ دسامبر ۱۹۹۹، ۵۶/۱۸۸ مورخ ۲۱ دسامبر ۲۰۰۱، ۵۸/۲۰۶ مورخ ۲۳ دسامبر ۲۰۰۳، ۵۹/۲۴۸ مورخ ۲۲ دسامبر ۲۰۰۴، ۶۰/۲۱۰ مورخ ۲۲ دسامبر ۲۰۰۵، ۶۲/۲۰۶ مورخ ۱۹ دسامبر ۲۰۰۷، ۶۴/۲۱۷ مورخ ۲۱ دسامبر ۲۰۰۹، ۶۶/۲۱۶ مورخ ۲۲ دسامبر ۲۰۱۱، ۶۸/۲۲۷ مورخ ۲۰ دسامبر ۲۰۱۳، ۶۹/۲۳۶ مورخ ۱۹ دسامبر ۲۰۱۴، ۷۰/۲۱۹ مورخ ۲۲ دسامبر ۲۰۱۵، ۷۲/۲۳۴ مورخ ۲۰ دسامبر ۲۰۱۷، ۷۴/۲۳۵ مورخ ۱۹ دسامبر ۲۰۱۹ و ۷۷/۱۸۱ مورخ ۱۴ دسامبر ۲۰۲۲ و همچنین کلیه قطعنامه‌های دیگر خود مربوط به مبحث زنان در توسعه، و همچنین با یادآوری نتایج توافق‌شده و بیانیه‌هایی که توسط کمیسیون مقام زن به تصویب رسیده‌اند، و نیز بیانیه‌های صادرشده در نشست‌های چهل‌ونهم[۱]، پنجاه‌وچهارم[۲]، پنجاه‌ونهم[۳] و شصت‌وچهارم این کمیسیون،[۴]

با تأکید مجدد بر قطعنامه شماره ۷۰/۱ مورخ ۲۵ سپتامبر ۲۰۱۵ با عنوان «تغییر دنیای ما: دستورکار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار»، که در آن مجمع [عمومی] دستورکاری جامع، فراگیر، بلندمدت و مردم‌محور از اهداف و مقاصد جهانی و

[۱] نگاه کنید به اسناد رسمی شورای اقتصادی و اجتماعی، سال ۲۰۰۵، ضمیمه شماره ۷ و اصلاحیه آن (E/۲۰۰۵/۲۷ و E/۲۰۰۵/۲۷/Corr.۱) ، فصل اول، بخش الف.

[۲] همان منبع، سال ۲۰۱۰، ضمیمه شماره ۷ و اصلاحیه آن (E/۲۰۱۰/۲۷ و E/۲۰۱۰/۲۷/Corr.۱)، فصل اول، بخش الف.

[۳] همان منبع، سال ۲۰۱۵، ضمیمه شماره ۷ (E/۲۰۱۵/۲۷)، فصل اول، بخش ج.

[۴] همان منبع، سال ۲۰۲۰، ضمیمه شماره ۷(E/۲۰۲۰/۲۷) ، فصل اول، بخش الف.

تحول‌ساز را به تصویب رساند، و همچنین با تأکید مجدد بر تعهد خود برای تلاش بی‌وقفه در جهت اجرای کامل دستورکار ۲۰۳۰ تا سال ۲۰۳۰، و با اذعان به اینکه ریشه‌کنی فقر در تمامی اشکال و ابعاد آن، از جمله فقر شدید، بزرگ‌ترین چالش جهانی و پیش‌شرط ضروری برای تحقق توسعه پایدار است، و با در نظر داشتن اینکه تعهد به تحقق توسعه پایدار، در ابعاد اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی آن-به شیوه‌ای متوازن و یکپارچه- و بهره‌گیری از دستاوردهای اهداف توسعه هزاره و پیشبرد موارد ناتمام آن‌ها،مستلزم تلاش جمعی و مشارکت جهانی است،

با استقبال و تأکید مجدد بر تعهدات مندرج در دستورکار ۲۰۳۰ برای دستیابی به برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان و دختران، از جمله از طریق هدف توسعه پایدار مربوط به تحقق برابری جنسیتی و توانمندسازی همه زنان و دختران، و با به‌رسمیت شناختن اینکه برابری جنسیتی و توانمندسازی همه زنان و دختران، و مشارکت و رهبری کامل، برابر و مؤثر زنان در فرآیند تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری ضروری است و نقشی حیاتی در پیشبرد تمامی اهداف و مقاصد توسعه پایدار مندرج در دستورکار ۲۰۳۰ ایفا خواهد کرد،

با ابراز نگرانی شدید از اینکه جهان، مطابق با توافقات دستورکار ۲۰۳۰، در مسیر دستیابی به برابری جنسیتی و توانمندسازی همه زنان و دختران قرار ندارد،

با یادآوری تعهد به تکمیل موارد ناتمام[تحقق] اهداف توسعه هزاره، از جمله موارد مرتبط با سلامت مادران و مرگ‌ومیر مادران،

با تأکید مجدد بر قطعنامه ۶۹/۳۱۳ مورخ ۲۷ ژوئیه ۲۰۱۵، که بر اساس آن، دستورکار اقدام آدیس آبابا-مصوب سومین کنفرانس بین‌المللی تأمین مالی برای توسعه- مورد تأیید قرار گرفت؛ که این دستورکار بخشی جدایی‌ناپذیر از دستورکار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار به شمار می‌آید، [و در واقع] آن را پشتیبانی و تکمیل می‌کند،و با ارائه سیاست‌ها و اقدامات مشخص، به روشن‌سازی شیوه‌های اجرای آن کمک می‌کند،و همچنین بر تعهد قوی سیاسی برای مقابله با چالش تأمین مالی و فراهم‌سازی محیطی مساعد در همه سطوح برای تحقق توسعه پایدار، در چارچوب مشارکت جهانی و روحیه همبستگی، تأکید دارد،

و همچنین با تأکید مجدد بر آنچه در دستورکار اقدام آدیس آبابا به رسمیت شناخته شده، مبنی بر اینکه برابری جنسیتی و توانمندسازی کامل همه زنان و دختران، و مشارکت و رهبری کامل و برابر زنان در عرصه اقتصاد، نقشی حیاتی در تحقق توسعه پایدار دارد و به‌طور چشمگیری موجب رشد اقتصادی و افزایش بهره‌وری می‌شود، و همچنین بر تعهد به فراهم‌سازی دسترسی برابر زنان به فرآیندهای تصمیم‌گیری و ایفای نقش در رهبری[جوامع] تأکید شده است،

و با تأکید بیشتر بر اعلامیه پکن و برنامه اقدام آن[۵]، و نتایج جلسه ویژه بیست و سوم مجمع عمومی با عنوان «زنان ۲۰۰۰؛ برابری جنسیتی، توسعه و صلح برای قرن بیست و یکم»[۶]، و ضمن قدردانی از تصویب بیانیه سیاسی به مناسبت بیست و پنجمین سالگرد تصویب اعلامیه پکن و برنامه اقدام آن، و با نگاه به سی‌امین سالگرد پیشِ رو در سال ۲۰۲۵، و با اذعان به پیشرفت‌های حاصل شده از آن زمان تاکنون، و تعهدات بین‌المللی صورت‌گرفته در نشست‌ها و کنفرانس‌های مرتبط سازمان ملل در زمینه برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان، از جمله در برنامه اقدام کنفرانس بین‌المللی جمعیت و توسعه[۷] و همچنین اقدامات کلیدی تعیین شده برای اجرای مؤثرتر آن[۸]،

با استقبال از برگزاری اجلاس سران آینده در تاریخ ۲۲ تا ۲۳ سپتامبر ۲۰۲۴ در مقر سازمان ملل متحد در نیویورک، که طی آن، قطعنامه ۷۹/۱ با عنوان «پیمان برای آینده» و پیوست‌های آن به تصویب رسید،

با تأکید مجدد بر اهمیت حمایت از دستورکار ۲۰۶۳ که توسط اجلاس رؤسای کشورها و دولت‌های عضو اتحادیه آفریقا به تصویب رسیده است، و همچنین برنامه اقدام ۱۰ساله آن، که به‌عنوان چارچوبی راهبردی برای تضمین تحولی مثبت در حوزه اجتماعی و اقتصادی در آفریقا طی ۵۰ سال آینده تدوین شده است، و در برنامه قاره‌ای آن گنجانده شده که در قطعنامه‌های مجمع عمومی سازمان ملل درباره مشارکت جدید برای توسعه آفریقا[۹] و ابتکارات منطقه‌ای آمده است و هدف آن ترویج برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان و دختران می‌باشد،

و همچنین با تأکید مجدد بر توافق‌نامه پاریس[۱۰] و[لزوم] اجرای زودهنگام آن، و با تشویق کشورها به اجرای کامل این توافق‌نامه، و درخواست از آن دسته از اعضای کنوانسیون چارچوب سازمان ملل متحد در مورد تغییرات اقلیمی[۱۱] که هنوز اسناد تصویب، پذیرش، تأیید یا الحاق خود را ارائه نداده‌اند، تا اسناد مذکور را در روند مقتضی، در سریع‌ترین زمان ممکن ارائه دهند،

با توجه به اهمیت تضمین احترام، ترویج و در نظر گرفتن برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان در اجرای کنوانسیون چارچوب سازمان ملل متحد درباره تغییرات اقلیمی و توافق‌نامه پاریس، مطابق با برنامه کاری توسعه یافته لیما در

---

[۵] گزارش چهارمین کنفرانس جهانی زنان، پکن، ۴ تا ۱۵ سپتامبر ۱۹۹۵(انتشارات سازمان ملل، شماره فروش: E.۹۶.IV.۱۳)، فصل اول، قطعنامه ۱، پیوست‌های I و II.

[۶] قطعنامه S-۲۳/۲ و قطعنامه S-۲۳/۳.

[۷] گزارش کنفرانس بین‌المللی جمعیت و توسعه، قاهره، ۵ تا ۱۳ سپتامبر ۱۹۹۴(انتشارات سازمان ملل، شماره فروش: E.۹۵.XIII.۱۸)، فصل اول، قطعنامه ۱، پیوست.

[۸] قطعنامه S-۲۱/۲ (پیوست).

[۹] پیوست قطعنامه A/۵۷/۳۰٤

[۱۰] مصوب کنفرانس تغیرات اقلیم ملل متحد، FCCC/CP/۲۰۱۵/۱۰/dd.۱ ، تصمیم۱/CP.۲۱

[۱۱] جلد ۱۷۷۱، مجموعه معاهدات سازمان ملل، شماره۳۰۸۲۲

زمینه جنسیت و برنامه اقدام جنسیتی آن، و با اذعان به اینکه مشارکت کامل، معنادار و مؤثر و برابر زنان برای دستیابی به اهداف بلندمدت اقلیمی، امری حیاتی است،

با تأکید مجدد بر بیانیه سیاسی نشست سطح بالای سال ۲۰۲۳ درباره پوشش همگانی سلامت[۱۲]، که در آن تصریح شده است که پوشش همگانی سلامت، بنیانی ضروری برای تحقق اهداف توسعه پایدار است، از جمله دستیابی به برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان، و با نگاه به برگزاری نشست اجلاس رؤسای کشورها درباره پوشش همگانی سلامت که قرار است در سال ۲۰۲۷ در نیویورک برگزار شود، و هدف آن بررسی جامع اجرای این بیانیه به منظور شناسایی خلأها و راه‌حل‌هایی برای تسریع پیشرفت در دستیابی به پوشش همگانی سلامت تا سال ۲۰۳۰ است، که همچنین فرصتی برای تجدید حرکت سیاسی و ایجاد تعهد در این زمینه فراهم می‌آورد،

با یادآوری قطعنامه‌ی ۷۵/۲۳۳ مورخ ۲۱ دسامبر ۲۰۲۰ در خصوص بازنگری سیاستی چهارساله‌ی جامع درباره‌ی فعالیت‌های اجرایی برای توسعه در نظام سازمان ملل متحد، که بار دیگر بر ترویج برابری جنسیتی و توانمندسازی کامل زنان و دختران تأکید کرد، مطابق با اعلامیه پکن و برنامه اقدام آن و همچنین نتایج کنفرانس‌ها و قطعنامه‌های مرتبط سازمان ملل و مجمع عمومی، از جمله از طریق سرمایه‌گذاری در توسعه‌ی همه‌جانبه زنان و دختران و ارتقاء مشارکت کامل، برابر و معنادار آن‌ها در همه سطوح و دسترسی برابر به [ایفای نقش در] رهبری[جوامع]، نمایندگی[از مردم]، منابع اقتصادی و تولیدی، اشتغال شرافتمندانه، حمایت اجتماعی، آموزش کیفی، جامع و عادلانه، سلامت و فناوری، رفع موانع پیش روی توانمندسازی آن‌ها و بهره‌مندی‌شان از حقوق انسانی، از جمله ضرورت حذف همه اَشکال خشونت علیه زنان و دختران، که این موارد اهمیت بنیادی دارند و تأثیر مضاعفی در دستیابی به رشد اقتصادی فراگیر، ریشه‌کنی فقر و توسعه‌ی پایدار دارند،

با اشاره به اهمیت نهادها و سازمان‌های نظام سازمان ملل متحد، به ویژه صندوق‌ها و برنامه‌های آن و آژانس‌های تخصصی، در زمینه‌ی تسهیل پیشرفت و توانمندسازی زنان در توسعه، مطابق با قطعنامه‌ی ۷۵/۲۳۳ درباره‌ی بازبینی جامع سیاست‌های فعالیت‌های اجرایی برای توسعه در نظام سازمان ملل متحد،

با تأکید مجدد بر اهمیت و ارزش مأموریت نهاد «زنان سازمان ملل» (UN-Women) برای برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان، و با استقبال از نقش رهبری این نهاد در ارائه‌ی صدایی قدرتمند برای زنان و دختران در تمامی سطوح، و با تأکید مجدد بر نقش مهم آن در هدایت، هماهنگی و ارتقاء پاسخ‌گویی نظام سازمان ملل متحد در زمینه‌ی برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان،

[۱۲] قطعنامه ۷۸/٤

با محکومیت شدید تداوم و گستردگی خشونت علیه زنان و دختران، و با تأکید بر ضرورت حذف همه اَشکال خشونت علیه زنان و دختران در فضاهای عمومی و خصوصی، چه به‌صورت آنلاین و چه آفلاین، از جمله خشونت جنسی و مبتنی بر جنسیت، و با تشویق کشورها نسبت به[اتخاذ] واکنش نسبت به تمام اَشکال خشونت علیه زنان و دختران از طریق رویکردهای بینابخشی و هماهنگ، و پایان دادن به مصونیت از مجازات[مرتکبین خشونت] و اتخاذ تدابیر پیشگیرانه‌ی مشخص برای حفاظت از زنان، جوانان و کودکان در برابر هرگونه سوءاستفاده، از جمله سوءاستفاده جنسی، آزار، بهره‌کشی، قاچاق و خشونت،

با نگرانی عمیق نسبت به تأثیرات بسیار منفی شیوع بیماری کرونا (COVID-۱۹) بر سلامت، ایمنی و رفاه انسان‌ها، و نیز اختلال شدید در جوامع و اقتصادها و پیامدهای مخرب آن بر زندگی‌ها و معیشت‌ها، به‌ویژه برای فقیرترین و آسیب‌پذیرترین اقشار که بیشتر از همه آسیب دیدند، و با تأکید مجدد بر هدف بازگشت به مسیر دستیابی به اهداف توسعه پایدار از طریق طراحی و اجرای راهبردهای بازیابی پایدار و فراگیر برای تسریع پیشرفت در جهت تحقق کامل دستورکار ۲۰۳۰ در زمینه توسعه پایدار، و کمک به کاهش خطر و ایجاد تاب‌آوری در برابر شوک‌ها، بحران‌ها و همه‌گیری‌های آینده، از جمله با تقویت نظام‌های سلامت و دستیابی به پوشش همگانی سلامت، و با اذعان به این نکته که دسترسی عادلانه، به‌موقع و همگانی به واکسن‌های ایمن، مؤثر، باکیفیت و مقرون‌به‌صرفه‌ی کووید۱۹-، درمان‌ها و تشخیص‌ها بخش ضروری از واکنش جهانی[در قبال همه‌گیری کرونا] هستند که باید بر اساس اتحاد، همبستگی، همکاری چندجانبه‌ی تجدیدشده و اصل «همه باید در بر گرفته شوند» صورت گیرد،

با اذعان به اینکه در پی همه‌گیری کووید۱۹- اقتصاد جهانی با چالش‌ها و عدم‌قطعیت‌های بی‌سابقه‌ای مواجه شده است،[چنانچه] حتی پس از یک دهه بحران، بدهی‌های سنگین، ریاضت اقتصادی و تشدید نابرابری‌ها در پی رکود بزرگ به وجود آمده‌اند؛ و با توجه به اینکه پیامدهای اقتصادی، اجتماعی و بهداشتی ناشی از این همه‌گیری، به‌ویژه زنان و دختران را بیشتر از دیگران عقب نگاه داشته و موجب افزایش نابرابری جنسیتی و خشونت علیه زنان و کودکان شده است، و همچنین با در نظر گرفتن اینکه فقر ناشی از کووید۱۹- به دلیل موج‌های پیاپی شیوع ویروس، نبود واکسیناسیون جهانی، افزایش بدهی‌ها، بالا رفتن قیمت مواد غذایی، از دست رفتن گسترده شغل‌ها و معیشت‌ها ـ به‌ویژه در بخش غیررسمی ـ و تضعیف نظام‌های حمایت اجتماعی که فقیرترین اقشار را به حال خود رها کرده‌اند، تشدید شده است؛ و با ابراز نگرانی از اینکه این همه‌گیری، روند پیشرفت به سوی تحقق برابری جنسیتی و توانمندسازی کامل زنان و دختران را به‌طور جدی مختل کرده و تهدیدی برای تحقق حقوق بشر آنان به شمار می‌آید،

با تأکید بر اینکه در سطح جهانی، نرخ رشد تولید ناخالص داخلی می‌تواند به‌طور چشم‌گیری افزایش یابد اگر هر کشور به برابری جنسیتی و مشارکت کامل، برابر و معنادار زنان در نیروی کار دست یابد؛ و با به رسمیت شناختن این واقعیت که زیان‌های اقتصادی و اجتماعی ناشی از عدم پیشرفت در تحقق برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان و دختران، قابل‌توجه است؛

با تأکید مجدد بر مفاد مربوط به تلاش برای اشتغال کامل و مولد و دسترسی به کار شایسته و حمایت اجتماعی برای همه، همان‌طور که در سند نهایی کنفرانس سازمان ملل درباره توسعه پایدار آمده است[۱۳]؛ و با یادآوری ضرورت گنجاندن دیدگاه جنسیتی در فرآیند تدوین و اجرای سیاست‌ها و برنامه‌های مالی، اقتصادی، زیست محیطی و اجتماعی، و با درخواست از کشورها برای پذیرش سیاست‌های کلان اقتصادی آینده‌نگر که توسعه‌ی پایدار را ترویج می‌کنند و به رشد اقتصادی پایدار، فراگیر و عادلانه، افزایش فرصت‌های شغلی مولد و توسعه کشاورزی و صنعتی منجر می‌شوند،

با اذعان به اینکه توانمندسازی اقتصادی، مشارکت و توسعه زنان بومی—از جمله از طریق راه‌اندازی کسب‌وکارهای متعلق به آنان می‌تواند آنان را قادر سازد تا مشارکت اجتماعی، فرهنگی، مدنی و سیاسی خود را بهبود بخشند، استقلال اقتصادی بیشتری کسب کنند، و جوامع تاب‌آورتر و پایدارتری بسازند؛ و همچنین با اشاره به نقش مردم بومی در اقتصاد،

با اذعان به اینکه زنان و مردان شاغل باید دسترسی برابر به آموزش فراگیر و باکیفیت، آموزش مهارت‌ها، فرصت‌های یادگیری مادام‌العمر، خدمات سلامت از جمله سلامت روان و حمایت روانشناختی، نظام‌های حمایت اجتماعی، حقوق بنیادین در محل کار، حمایت‌های اجتماعی و حقوقی از جمله؛ ایمنی و سلامت شغلی و فرصت‌های شغلی مناسب داشته باشند، و همچنین، از جمله، پرداخت برابر برای کار برابر یا کاری با ارزش برابر و فرصت‌های برابر برای اشتغال، دستیابی به موقعیت‌های رهبری[جوامع] و مشارکت در تصمیم‌گیری در همه سطوح برای آنان فراهم باشد؛

و با توجه به اینکه به‌طور کلی، زنان و دختران سهم نامتناسبی از کار مراقبتی و خانگیِ بدون دستمزد را در مقایسه با مردان و پسران به عهده دارند و زنان زمان کمتری را صرف کار دارای دستمزد می‌کنند و این تقسیم نابرابر کار مراقبتی و خانگیِ بدون دستمزد، منجر به مشغله زمانی بیشتر بر زنان شده و مشارکت آن‌ها را در حوزه‌های اجتماعی، سیاسی و اقتصادی به‌طور جدی محدود می‌کند؛ و با به رسمیت شناختن ضرورت اجرای اقدامات مشخص برای

[۱۳] پیوست قطعنامه ٦٦/٢٨٨ مجمع عمومی.

شناسایی، کاهش و بازتوزیع عادلانه این سهم نامتناسب از کار مراقبتی و خانگیِ بدون دستمزد که بر دوش زنان است، از جمله از طریق سرمایه‌گذاری پایدار در اقتصاد مراقبت، ترویج تعادل بین کار و زندگی، ترویج تقسیم برابر مسئولیت‌ها میان زنان و مردان، و با اولویت‌بخشی به سیاست‌ها و حمایت‌های اجتماعی، از جمله توسعه زیرساخت‌های تاب‌آور، و همچنین پاداش دادن و به رسمیت شناختن کارگران بخش مراقبت دارای دستمزد از جمله با بهبود دستمزدها و شرایط کاری آنان؛

با توجه به نقش و مشارکت همه زنان در توسعه پایدار و رشد اقتصادی فراگیر، از جمله از طریق کسب و کارهای بسیار کوچک، کوچک و متوسط، و دسترسی برابر به منابع مالی و همچنین با تأکید بر اهمیت توسعه مهارت‌ها برای زنان و دختران از جمله مهارت‌های دیجیتال و با به رسمیت شناختن اینکه همه زنان و دختران نقشی حیاتی به‌عنوان عوامل تغییر در روند توسعه ایفا می‌کنند،

با ابراز نگرانی شدید از اینکه شکاف دیجیتالی جنسیتی همچنان مانعی بر سر راه دسترسی زنان و دختران به فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات، از جمله در حوزه آموزش، اشتغال و سایر زمینه‌های توسعه اقتصادی و اجتماعی است، و در این زمینه با استقبال از ابتکاراتی که بر بهبود دسترسی، توسعه مهارت‌ها و تقویت رهبری با هدف از بین بردن این شکاف تمرکز دارند از جمله از طریق ترویج مشارکت برابر زنان و دختران در عصر دیجیتال،

و با ابراز نگرانی از اینکه زنان و دختران در هنگام بروز بلایا، به‌طور نامتناسبی تحت تأثیر قرار می‌گیرند و نیز از دست رفتن بی‌سابقه تنوع زیستی، تخریب و بیابان‌زایی زمین، جنگل‌زدایی و تأثیر فزاینده تغییرات اقلیمی و دیگر چالش‌های زیست‌محیطی آثار متنوعی بر زنان و دختران دارند، به‌دلیل نابرابری جنسیتی و وابستگی بسیاری از زنان به منابع طبیعی برای گذران زندگی؛ و با تأکید بر نیاز به کاهش ریسک بلایا و تقویت تاب‌آوری با احساس فوریت در چارچوب توسعه پایدار و ریشه‌کنی فقر، و با به رسمیت شناختن نیاز به درک بهتر اثرات بلایا بر زنان و دختران و کاهش آسیب‌پذیری آنان از طریق افزایش دسترسی به اطلاعات و تسهیل اقدامات حمایتی، امدادی و تخلیه مؤثرتر؛ و تأکید بر اینکه باید مشارکت معنادار زنان در این زمینه‌ها تضمین شود، و با به رسمیت شناختن اینکه توانمندسازی همه زنان از جمله زنان دارای معلولیت برای مشارکت عمومی، رهبری و پیشبرد پاسخ‌های [مورد نیاز]، بازسازی‌ها، حمایت‌ها و اقدامات مبتنی بر بازتوانی که از نظر جنسیتی عادلانه و برای همگان قابل‌دسترسی باشند،کلید دستیابی به توسعه پایدار است،

با نظر به اینکه زنانه‌شدن فقر همچنان ادامه دارد و دسترسی زنان را به زمین، دارایی، منابع، بازار کار، نظام‌های حمایت اجتماعی و خدمات عمومی محدود می‌کند، و با درک اینکه ریشه‌کنی فقر در تمام اَشکال و ابعاد آن، از

جمله فقر شدید، پیش‌شرطی ضروری برای توانمندسازی اقتصادی زنان، توسعه پایدار و عدالت اجتماعی است؛ و همچنین با به رسمیت شناختن ارتباط متقابل و تقویت‌کننده میان تحقق برابری جنسیتی و توانمندسازی کامل زنان و دختران از یک‌سو و ریشه‌کنی فقر از سوی دیگر،

با اذعان به اهمیت رعایت همه حقوق بشر در این زمینه، از جمله حق به توسعه، و با به رسمیت شناختن اینکه ایجاد محیطی ملی و بین‌المللی که در آن عدالت، برابری جنسیتی، انصاف، مشارکت مدنی و سیاسی و برخورداری از حقوق و آزادی‌های اساسی برای زنان و دختران تضمین شود، شرطی کلیدی برای تحقق برابری جنسیتی و پیشرفت و توانمندسازی آنان است،

و با عطف توجه جدی تر نسبت به چالش‌ها و موانع موجود برای تغییر نگرش‌ها، هنجارهای اجتماعی منفی و کلیشه‌های جنسیتی که موجب تبعیض‌های چندگانه و متقاطع علیه زنان و دختران و نقش‌های کلیشه‌ای جنسیتی می‌شود، و با تأکید بر اینکه این چالش‌ها و موانع همچنان مانع اجرای کامل استانداردها و هنجارهای بین‌المللی در جهت حذف نابرابری جنسیتی هستند،

با عنایت به اینکه ریشه‌کنی فقر و تحقق و حفظ صلح، یکدیگر را تقویت می‌کنند، و همچنین با به رسمیت شناختن اینکه صلح به‌طور جدایی‌ناپذیری با برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان و توسعه مرتبط است،

و با تجدید تعهد بر این اصل که هیچ‌کس نباید از قلم بیفتد، و با تأکید دوباره بر اینکه کرامت انسان امری بنیادی است و نیز با آرزوی تحقق اهداف توسعه پایدار برای همه کشورها و ملت‌ها و همه اقشار جامعه و با پایبندی مجدد به این اصل که باید بیشترین تلاش‌ها برای شناسایی افراد محروم‌تر جامعه[و تلاش در جهت بهبود وضعیت آنها] صورت گیرد؛

1. با توجه به گزارش ویژه دبیرکل سازمان ملل متحد[14]، و همچنین گزارش دبیرکل درباره‌ی «بررسی جهانی نقش زنان در توسعه»[15]؛
2. بار دیگر تأکید می‌کند که تحقق برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان و دختران، نقش حیاتی در پیشرفت در تمام اهداف و مقاصد توسعه پایدار دارد، و اینکه تحقق کامل ظرفیت انسانی و توسعه پایدار ممکن نیست اگر نیمی از بشریت همچنان از حقوق و فرصت‌های انسانی کامل خود از جمله حق توسعه محروم بماند و اینکه همه زنان و دختران باید به آموزش باکیفیت، منابع اقتصادی، و مشارکت سیاسی به‌طور برابر

[14] A/۷۹/۲۱۰
[15] A/۷۹/۱۱۱

دسترسی داشته باشند و نیز فرصت‌های برابر با مردان و پسران برای اشتغال، دستیابی به موقعیت‌های رهبری و مشارکت در تصمیم‌گیری در همه سطوح برای آن‌ها فراهم شود و اینکه باید سرمایه‌گذاری چشمگیری برای کاهش شکاف جنسیتی صورت گیرد و حمایت از نهادهای مرتبط با برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان و دختران در سطوح جهانی، منطقه‌ای و ملی تقویت گردد، و بر این اساس، تأکید می‌کند که همه اَشکال تبعیض و خشونت علیه زنان و دختران باید از میان برداشته شوند از جمله از طریق مشارکت فعال مردان و پسران، و همچنین تأکید می‌کند که گنجاندن نظام‌مند رویکرد جنسیتی در اجرای دستورکار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار[۱۶]، امری حیاتی است؛

۳. همچنین بار دیگر تأکید می‌کند بر تعهد به پیشبرد شمول اجتماعی در سیاست‌های داخلی، حمایت از اجرای قوانین غیرتبعیض‌آمیز، زیرساخت‌های اجتماعی و سیاست‌های توسعه پایدار و نیز توانمندسازی کامل، برابر و مؤثر زنان برای مشارکت در اقتصاد و دسترسی برابر آنان به فرآیندهای تصمیم‌گیری و موقعیت‌های رهبری در همه سطوح و همه بخش‌ها و همچنین پشتیبانی و سرمایه‌گذاری در حوزه‌های توسعه مهارت، آموزش، صدور گواهینامه، تأمین مالی و فرصت‌های سرمایه‌گذاری برای زنان؛

٤. تأکید می‌کند بر ضرورت پیوند دادن سیاست‌های اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی، برای اطمینان از اینکه همه افراد، به‌ویژه زنان و کودکانِ در وضعیت فقر یا شرایط آسیب‌پذیر، از رشد و توسعه اقتصادی فراگیر بهره‌مند شوند، و نیز تأکید می‌کند بر لزوم تلاش برای اجرای کامل و به‌موقع اسناد زیر:

برنامه اقدام آدیس‌آبابا[۱۷] در سومین کنفرانس بین‌المللی تأمین مالی برای توسعه،

اعلامیه دوحه درباره تأمین مالی توسعه[۱۸]،

اجماع مونتری مربوط به کنفرانس بین‌المللی تأمین مالی توسعه[۱۹]،

و با امید به برگزاری چهارمین کنفرانس بین‌المللی تأمین مالی توسعه از تاریخ ۳۰ ژوئن تا ۳ ژوئیه ۲۰۲۵ در شهر سِویل، اسپانیا؛

۵. بار دیگر تأکید می‌کند بر اینکه؛ تحقق برابری جنسیتی و توانمندسازی همه زنان و دختران و دستیابی کامل به حقوق بشر آنان، برای دستیابی به رشد اقتصادی پایدار، فراگیر و عادلانه و توسعه پایدار، امری ضروری است و تأکید می‌کند بر ضرورت گنجاندن نظام‌مند دیدگاه جنسیتی در اقدامات و سرمایه‌گذاری‌های

---

[۱۶] قطعنامه ۷۰/۱ مجمع عمومی سازمان ملل متحد، با عنوان: «تبدیل جهان ما: دستورکار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار»

[۱۷] قطعنامه ۶۹/۳۱۳ مجمع عمومی، پیوست، با عنوان: «برنامه اقدام آدیس‌آبابا»

[۱۸] قطعنامه ۶۳/۲۳۹ مجمع عمومی، پیوست، مربوط به: «اعلامیه دوحه درباره تأمین مالی برای توسعه»

[۱۹] گزارش کنفرانس بین‌المللی تأمین مالی برای توسعه، مونتری، مکزیک، ۱۸ تا ۲۲ مارس ۲۰۰۲، انتشارات سازمان ملل، فصل ۱، قطعنامه ۱، ضمیمه. معروف به: «اجماع مونتری»

هدفمند در تدوین و اجرای تمام سیاست‌های مالی، اقتصادی، زیست‌محیطی و اجتماعی، و همچنین تأکید دارد بر تعهد به تصویب و تقویت قوانین لازم‌الاجرا و اقدامات تحول‌آفرین برای ارتقای برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان و دختران در همه سطوح، به‌منظور تضمین حقوق برابر، دسترسی برابر و فرصت‌های برابر آنان برای مشارکت و رهبری در اقتصاد، و حذف تبعیض جنسیتی مبتنی بر فناوری دیجیتال یا تقویت‌شده توسط آن؛

٦. تأکید می‌کند بر اهمیت ایجاد محیطی مساعد در تمام حوزه‌های زندگی، توسط دولت‌ها، سازمان‌های بین‌المللی از جمله سازمان ملل متحد، بخش خصوصی، سازمان‌های مردم‌نهاد، اتحادیه‌های کارگری و سایر ذی‌نفعان، در سطح ملی و بین‌المللی، به‌منظور ادغام مؤثر زنان و دختران در روند توسعه، و حمایت و سرمایه‌گذاری در اشتغال زنان و فعالیت‌های کارآفرینانه در بخش‌هایی که به‌ویژه در اثر همه‌گیری کووید-۱۹ آسیب دیده‌اند؛ و نیز بر لزوم گسترش تحلیل جنسیتی قوانین، سیاست‌ها و برنامه‌هایی که به ثبات اقتصاد کلان، تدابیر بازیابی، اصلاحات ساختاری، مالیات، سرمایه‌گذاری‌ها از جمله سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی و دیگر بخش‌های اقتصادی مربوط می‌شوند؛

۷. اذعان دارد به اهمیت مشارکت کامل مردان و پسران، به‌عنوان شرکای راهبردی، متحدان، عاملان و ذی‌نفعان تغییر، برای تحقق برابری جنسیتی و توانمندسازی کامل زنان و دختران، و متعهد می‌شود به اتخاذ تدابیری برای مشارکت کامل، مؤثر و معنادار مردان و پسران در تلاش‌ها برای دستیابی به این اهداف و با تأکید بر اهمیت اجرای سریع‌تر اعلامیه پکن و برنامه عمل و سند نهایی بیست‌وسومین نشست ویژه مجمع عمومی سازمان ملل و همچنین اعلامیه‌هایی که کمیسیون مقام زن در سالگردهای دهم[۲۰]، پانزدهم[۲۱]، بیستم[۲۲] و بیست‌وپنجم[۲۳] کنفرانس جهانی زنان تصویب کرده و ارتباط آن‌ها با دستورکار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار؛

۸. از کشورهای عضو نظام سازمان ملل متحد و سایر سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای دعوت به عمل می‌آورد که در چارچوب اختیارات خود و همچنین از تمام بخش‌های جامعه مدنی، از جمله سازمان‌های مردم‌نهاد، و نیز همه زنان و مردان بخواهند تا به تعهدات خود برای تقویت مشارکت در اجرای «اعلامیه پکن و برنامه عمل» و نیز اسناد نتایج بیست‌وسومین نشست ویژه مجمع عمومی و برنامه عمل کنفرانس

---

[۲۰] اسناد رسمی شورای اقتصادی و اجتماعی، ۲۰۰۵، ضمیمه شماره ۷ و اصلاحیه آن (E/۲۰۰۵/۲۷ و E/۲۰۰۵/۲۷/Corr.۱)، فصل اول، بخش A. مربوط به دهمین سالگرد اجرای اعلامیه پکن.

[۲۱] همان منبع، ۲۰۱۰، ضمیمه شماره ۷ و اصلاحیه آن، فصل اول، بخش A. مربوط به پانزدهمین سالگرد اجرای اعلامیه پکن

[۲۲] همان منبع، ۲۰۱۵، ضمیمه شماره ۷ (E/۲۰۱۵/۲۷)، فصل اول، بخش C. مربوط به بیستمین سالگرد اجرای اعلامیه پکن

[۲۳] همان منبع، ۲۰۲۰، ضمیمه شماره ۷ (E/۲۰۲۰/۲۷)، فصل اول، بخش A. مربوط به بیست‌وپنجمین سالگرد اجرای اعلامیه پکن

بین‌المللی جمعیت و توسعه و نیز نتایج بازنگری‌های انجام‌شده، پایبند باشند و آن را پیگیری کنند؛ و همچنین به اجرای تسریع‌شده این اسناد و نتایج کمک کنند از جمله براساس اعلامیه‌ها و تصمیم‌هایی که کمیسیون مقام زن در سالگردهای دهم[۲۴]، پانزدهم، بیستم و بیست‌وپنجم کنفرانس جهانی زنان و در ارتباط با دستورکار ۲۰۳۰ تصویب کرده است؛

۹. اذعان دارد به پیوندهای متقابل و تقویت‌کننده میان برابری جنسیتی و توانمندسازی همه زنان و دختران از یک‌سو، و ریشه‌کنی فقر از سوی دیگر و نیز به ضرورت طراحی، ترویج و اجرای راهبردهای مشارکتی، جامع و حساس به جنسیت برای ریشه‌کنی فقر که در صورت لزوم با مشورت همه ذی‌نفعان مربوط به مسائل اجتماعی، ساختاری و کلان‌اقتصادی بپردازد و همچنین سرمایه‌گذاری در رویکردهایی که موانع و علل ریشه‌ای نابرابری جنسیتی را هدف قرار می‌دهند به‌منظور تضمین سطح زندگی مناسب برای زنان و دختران در تمام دوره‌های زندگی از جمله از طریق نظام‌های حمایت اجتماعی؛

۱۰. بار دیگر تأکید می‌کند که دسترسی همگانی به حمایت اجتماعی، نقش محوری در کاهش نابرابری، ریشه‌کنی فقر در تمام اشکال آن و ارتقای فرصت‌ها برای مشارکت کامل و مؤثر زنان در تصمیم‌گیری در حوزه‌های عمومی دارد و همچنین در حذف خشونت نقش دارد و مجدداً تأکید می‌کند که زنان و دختران حق دارند از استاندارد مناسب زندگی برای سلامت و رفاه خود و خانواده‌هایشان برخوردار باشند، از جمله در زمینه‌های غذا، پوشاک، مسکن، خدمات درمانی و مراقبتی ضروری و اینکه دوران مادری و کودکی نیازمند مراقبت و حمایت‌های ویژه هستند؛

۱۱. دولت‌ها را ترغیب می‌کند تا تلاش‌های خود را برای تسریع گذار زنان از اشتغال غیررسمی به اشتغال رسمی افزایش دهند، از جمله از طریق فراهم‌سازی دسترسی به کار شایسته، دستمزد مناسب، حمایت اجتماعی و مراقبت از کودک به صورت با کیفیت و مقرون‌به‌صرفه؛

۱۲. خواستار کاهش شکاف جنسیتی در دسترسی به منابع مالی و تولیدی، از جمله دارایی‌ها، اطلاعات و خدمات کشاورزی است و با ابراز نگرانی از تداوم این شکاف جنسیتی در بسیاری از دارایی‌ها، مواد مورد نیاز و خدمات، بر لزوم سرمایه‌گذاری و تقویت تلاش‌ها برای توانمندسازی همه زنان و دختران، به‌ویژه زنان روستایی، تأکید می‌کندتا آنان بتوانند نیازهای غذایی و تغذیه‌ای خود و خانواده‌هایشان را برطرف کنند و استانداردهای مناسب زندگی، کار شایسته، سلامت، رفاه و امنیت شخصی‌شان را تضمین نمایند و به منابع طبیعی و زمین، وام‌های مقرون‌به‌صرفه، کم‌هزینه و بلندمدت و همچنین بازارهای محلی، منطقه‌ای و

[۲۴] سازمان جهانی سلامت، سند شماره EB۱۳۶/۸، پیوست‌های I و II.

جهانی دسترسی داشته باشند؛ با در نظر گرفتن این واقعیت که ناامنی غذایی، سلامت و زندگی زنان و کودکان را به خطر می‌اندازد؛

۱۳. اذعان دارد به نقش و سهم حیاتی زنان روستایی در توسعه کشاورزی، از جمله زنان خرده‌مالک، زنان کشاورز، زنان بومی و زنان ساکن در جوامع محلی و نیز به دانش سنتی آن‌ها در بهبود و توسعه کشاورزی، و دانش سنتی آن‌ها در ارتقای توسعه کشاورزی و روستایی، بهبود امنیت غذایی و ریشه‌کنی فقر روستایی. در این راستا، بر ضرورت بازنگری در سیاست‌ها و راهبردهای کشاورزی تأکید می‌شود تا نقش حیاتی زنان در تأمین امنیت غذایی و تغذیه- به‌عنوان بخشی کلیدی از واکنش‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت نسبت به ناامنی غذایی، سوءتغذیه، نوسانات شدید قیمت و بحران‌های غذایی در کشورهای در حال توسعه- به رسمیت شناخته شده و به آن پرداخته شود. همچنین بر اهمیت حفاظت از حقوق زنان و دختران بومی تأکید می‌شود، از طریق مقابله با تبعیض‌ها و موانعی که با آن‌ها روبه‌رو هستند از جمله پیشگیری و حذف همه اَشکال خشونت و فقر و تضمین دسترسی آن‌ها به خدمات بهداشتی، خدمات عمومی، اینترنت و ابزارهای دیجیتال، آموزش فراگیر و باکیفیت و منابع اقتصادی مناسب. در کنار این‌ها، بر لزوم ارتقای مشارکت کامل، برابر و معنادار زنان بومی در اقتصاد و فرآیندهای تصمیم‌گیری نیز تأکید می‌شود.

۱٤. بار دیگر بر ضرورت پایان دادن به گرسنگی و قحطی و دستیابی به امنیت غذایی، به‌عنوان یک اولویت اساسی، و همچنین ریشه‌کنی همه اَشکال سوءتغذیه تأکید می‌کند؛ و در همین راستا، فراگیر بودن ساختار «کمیته امنیت غذایی جهانی» را مورد تأکید قرار می‌دهد، و نیز بار دیگر بر «اعلامیه رم درباره تغذیه» و «چارچوب اقدام»[ذیربط] صحه می‌گذارد؛ همچنین تعهد کشورها را برای اختصاص منابع به توسعه مناطق روستایی و ساحلی، کشاورزی و شیلات پایدار، و حمایت از کشاورزان خُرده‌مالک- به‌ویژه زنان کشاورز، دامداران و ماهیگیران در کشورهای در حال توسعه، علی الخصوص کشورهای کمتر توسعه‌یافته-تکرار می‌کند.

۱۵. تأکید می‌کند بر ضرورت اقدام برای پیشگیری و حذف همه اَشکال خشونت و تبعیض علیه زنان و دختران، از جمله در محیط کار از طریق تقویت سازوکارهای نهادی و چارچوب‌های حقوقی، با توجه به اینکه خشونت و تبعیض-از جمله اَشکال متعدد و متقاطع تبعیض علیه زنان و دختران در فضاهای خصوصی و عمومی، چه به‌صورت آنلاین و چه آفلاین- مانع عمده‌ای در مسیر توانمندسازی اجتماعی و اقتصادی زنان و دختران است که هیچ کشوری تاکنون نتوانسته آن را به‌طور کامل از میان بردارد. همچنین بر اتخاذ تدابیر

پیشگیرانه مشخص برای محافظت از زنان و دختران، جوانان و کودکان در برابر خشونت، سوءاستفاده و غفلت، سوءاستفاده جنسی، بهره‌کشی، آزار، قاچاق انسان و اقدامات زیان‌بار نظیر ازدواج زودهنگام و اجباری و ناقص‌سازی اندام جنسی زنان تأکید دارد و خواستار دسترسی کامل آنان به عدالت، راه‌حل‌های حقوقی مؤثر، خدمات بهداشتی و روان‌اجتماعی است. این اقدامات شامل حمایت، بازتوانی و بازپذیری آنان می‌شود، با در نظر گرفتن ضرورت مقابله با هنجارهای منفی اجتماعی، موانع ساختاری و کلیشه‌های جنسیتی که زنان در محیط کار با آن مواجه‌اند، و نیز توسعه تدابیری برای تسهیل بازگشت قربانیان و بازماندگان خشونت به بازار کار.

۱۶. تأکید می‌کند که سرمایه‌گذاری در حوزه سلامت، نقش مهمی در کاهش نابرابری‌ها، رشد اقتصادی پایدار و فراگیر، توسعه اجتماعی، حفاظت از محیط زیست و ریشه‌کنی فقر، گرسنگی و سوءتغذیه ایفا می‌کند و تحقق حق بهره‌مندی از بالاترین سطح ممکن سلامت جسمی و روانی برای زنان و دختران را تسهیل می‌نماید.

۱۷. همچنین اذعان می‌دارد که تحقق حق برخورداری از بالاترین سطح ممکن سلامت جسمی و روانی، از طریق دسترسی عادلانه و همگانی به خدمات درمانی با کیفیت، مقرون‌به‌صرفه و اطلاعات مراقبتی-به‌ویژه در حوزه سلامت جنسی و باروری- برای پیشرفت و توانمندسازی اقتصادی زنان حیاتی است. فقدان این توانمندسازی و استقلال اقتصادی، آسیب‌پذیری زنان را در برابر پیامدهای منفی، از جمله خشونت و خطر ابتلا به اچ آی وی و ایدز، افزایش می‌دهد و بی‌توجهی به تحقق کامل حقوق بشر زنان، به‌شدت فرصت‌های آنان را در زندگی عمومی و خصوصی محدود می‌کند، از جمله فرصت‌های تحصیل، و دستیابی به توانمندی اقتصادی و سیاسی.

۱۸. با نگرانی عمیق اظهار می‌دارد که در سطح جهانی، زنان و دختران همچنان بیشترین آسیب را از همه‌گیری اچ آی وی/ایدز متحمل می‌شوند. آن‌ها بار نامتناسبی از مراقبت را بر دوش دارند و نسبت به خشونت، انگ‌زنی، تبعیض، فقر و طردشدگی از خانواده و جامعه آسیب‌پذیرتر هستند. تأکید می‌کند که پیشرفت به‌سوی برابری جنسیتی و توانمندسازی همه زنان و دختران به‌طور نگران‌کننده‌ای کُند بوده و توانایی زنان و دختران برای محافظت از خود در برابر اچ آی وی همچنان به‌وسیله عواملی مانند شرایط جسمی، نابرابری‌های جنسیتی، روابط نابرابر قدرت میان زنان و مردان و پسران، وضعیت اجتماعی-اقتصادی نابرابر و دسترسی ناکافی به خدمات بهداشتی، از جمله سلامت جنسی و باروری، به خطر می‌افتد. همچنین به اَشکال متعدد و متقاطع تبعیض و خشونت در فضاهای عمومی و خصوصی اشاره می‌کند از جمله قاچاق انسان، خشونت جنسی، بهره‌کشی و اقدامات زیان‌بار و از دولت‌ها و جامعه بین‌المللی می‌خواهد که پاسخ‌ها را

به‌طور فوری گسترش دهند تا به هدف دسترسی همگانی به پیشگیری، درمان، مراقبت و حمایت جامع از اچ آی وی دست یابند و به همه گیری اچ ای وی/ایدز تا سال ۲۰۳۰ پایان دهند.

۱۹. همچنین با نگرانی عمیق اعلام می‌دارد که میزان ابتلا به بیماری‌های غیرواگیر (NCDs) در کشورهای در حال توسعه همچنان به‌طور نامتناسبی در حال افزایش است؛ و از دولت‌ها و تمام بخش‌های جامعه می‌خواهد که دیدگاه جنسیتی را در سیاست‌گذاری‌ها و اقدامات مربوط به پیشگیری و کنترل این بیماری‌ها وارد کنند، چراکه این مسئله برای شناخت و پاسخ‌گویی به نیازها و خطرات سلامت زنان و مردان در تمامی سنین حیاتی است. بر همین اساس، تأکید می‌کند که توجه ویژه‌ای باید به تأثیر بیماری‌های غیرواگیر بر زنان در همه موقعیت‌ها صورت پذیرد، با بهره‌گیری از داده‌هایی که به‌درستی بر اساس جنسیت و سن تفکیک شده‌اند.

۲۰. همچنین به رسمیت می‌شناسد که بیماری‌های گرمسیری نادیده‌گرفته‌شده، تأثیرات نامتناسب و سنگینی بر زنان و دختران دارند و یادآور می‌شود که کشورها متعهد شده‌اند به این بیماری‌ها به‌عنوان بخشی از اهداف برنامه ۲۰۳۰پایان دهند؛ و بر اهمیت تقویت تلاش‌ها برای مقابله با این بیماری‌ها، در قالب پوشش همگانی سلامت برای همه، تأکید می‌کند.

۲۱. با نگرانی عمیق اعلام می‌کند که سلامت مادران همچنان یکی از حوزه‌هایی است که بیش از هر بخش دیگری تحت تأثیر نابرابری‌های گسترده سلامت در جهان قرار دارد، و پیشرفت‌ها در جهت بهبود سلامت نوزادان، کودکان و مادران در بسیاری از کشورها همچنان نابرابر و نامتوازن است. در این راستا، از تمامی کشورها می‌خواهد که به تعهدات خود برای پیشگیری و کاهش مرگ‌ومیر و بیماری‌های مرتبط با نوزادان، کودکان و مادران پایبند بمانند و آن‌ها را به‌طور کامل اجرا کنند؛ و در همین زمینه، با قدردانی از تعهداتی که در چارچوب «راهبرد جهانی سلامت زنان، کودکان و نوجوانان (۲۰۱۶ تا ۲۰۳۰)» انجام شده، و نیز از تلاش‌ها و ابتکارات ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی که به کاهش آمار مرگ‌ومیر مادران، نوزادان و کودکان زیر پنج سال کمک می‌کنند، یاد می‌کند.

۲۲. دولت‌ها را ترغیب می‌کند تا با حمایت شرکای توسعه‌ای خود، در زیرساخت‌ها و پروژه‌های مناسب- از جمله فراهم‌سازی آب آشامیدنی سالم و بهداشت برای همگان، به‌ویژه در مناطق روستایی، نواحی ساحلی و مناطق فقیرنشین شهری- سرمایه‌گذاری کنند؛ تا از این طریق سلامت و رفاه عمومی را افزایش دهند، فشار و بار کاری زنان و دختران را کاهش دهند، و زمان و انرژی آن‌ها را برای پرداختن به فعالیت‌های سازنده دیگر، از جمله کارآفرینی، آزاد سازند.

۲۳. با نگرانی عمیق اعلام می‌کند که کمبود تأسیسات بهداشتی مناسب و چالش‌های مرتبط با آن مانند؛ کم‌آبی و نبود دسترسی به آب سالم تأثیرات نامتناسبی بر زنان و دختران دارد، از جمله در کاهش مشارکت آن‌ها در نیروی کار و آموزش. زنان اغلب مجبورند برای دسترسی به آب مسافت‌های طولانی را پیاده‌روی کنند یا ساعت‌ها در صف بایستند، که این امر زمان آن‌ها را برای فعالیت‌های دیگر، مانند تحصیل، تفریح یا کسب درآمد محدود می‌کند، و همچنین آن‌ها را در برابر خشونت آسیب‌پذیرتر می‌سازد. از این‌رو، خواستار تلاش‌های گسترده‌تر برای دسترسی همگانی به خدمات بهداشتی، پایان دادن به دفع آزاد فضولات انسانی و گسترش زیرساخت‌های بهداشتی مناسب به‌ویژه در رابطه با بهداشت قاعدگی و امکانات بهداشتی در مکان‌های عمومی و آموزشی می‌باشد.

۲٤. از تمامی دولت‌ها مصرانه می‌خواهد که تبعیض علیه زنان و دختران در حوزه آموزش را از میان بردارند و حق آن‌ها را برای آموزش به رسمیت بشناسند و محترم بشمارند. دسترسی ایمن، برابر و با کیفیت زنان و دختران را به آموزش در تمام مراحل زندگی و در همه سطوح تضمین کرده و مشارکت آن‌ها را تشویق کنند به‌ویژه برای آن‌هایی که بیشترین عقب‌ماندگی را داشته‌اند، فضاهای آموزشی سالم و انگیزه‌بخش فراهم کنند و شکاف‌های جنسیتی را کاهش دهند- از جمله از طریق سرمایه‌گذاری در نظام‌های آموزش عمومی و زیرساخت‌ها، لغو قوانین و رویه‌های تبعیض‌آمیز و فراهم‌سازی دسترسی همگانی به آموزش برابر، فراگیر و با کیفیت، از جمله آموزش ابتدایی و متوسطه رایگان و اجباری. آموزش مادام‌العمر و فرصت‌های مهارتی برای همگان را ترویج دهند، بی‌سوادی زنان و دختران را از بین ببرند. سواد مالی و دیجیتال را گسترش دهند. تفکیک بخشی و شغلی را کاهش داده و حضور زنان را در حوزه‌ها و مشاغل غیرسنتی ارتقا دهند و با هنجارهای اجتماعی منفی و کلیشه‌های جنسیتی در نظام‌های آموزشی مقابله کنند- از جمله در برنامه‌های درسی و روش‌های تدریس که ارزش آموزش زنان و دختران را پایین می‌آورند و مانع از دسترسی، ادامه و تکمیل تحصیل آن‌ها می‌شوند.

۲۵. از دولت‌ها می‌خواهد اطمینان حاصل کنند که زنان و دختران به‌طور برابر به فرصت‌های توسعه شغلی، آموزش، بورسیه‌ها و فرصت‌های تحصیلی دسترسی دارند، اقدامات مثبتی را برای تقویت مهارت‌های رهبری و تأثیرگذاری زنان و دختران اتخاذ کرده و از آن‌ها در متنوع‌سازی مسیرهای تحصیلی و شغلی‌شان در حوزه‌های نوظهور حمایت می شود از جمله در زمینه‌های علوم، فناوری، مهندسی، ریاضیات، فناوری اطلاعات و ارتباطات، و مهارت‌های دیجیتال و برای اطمینان از تکمیل آموزش ابتدایی، متوسطه و پیش‌دبستانی برای همه دختران و پسران تلاش کنند، و دامنه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای را نیز برای همگان گسترش دهند، تا بتوانند دانش و مهارت‌هایی را کسب کنند که ظرفیت آن‌ها را برای سازگاری با تغییرات

و دستیابی به شغل‌های با کیفیت در اقتصاد پایدار، به‌ویژه در عصر دیجیتال، تقویت کند و در صورت لزوم، آموزش چندزبانه، بینافرهنگی و جامع را نیز ترویج دهند.

۲۶. دولت‌ها را ترغیب می‌کند که راهبردهای جامع ملی برای فراگیری مالی با رویکرد جنسیتی اتخاذ و اجرا کنند تا موانع ساختاری پیش‌روی دسترسی برابر زنان به منابع اقتصادی و مالی را از میان بردارند و در این راستا، یادگیری از تجارب دیگر کشورها و تقویت تبادل دانش و ظرفیت‌سازی میان کشورها و مناطق مختلف را ارتقا دهند.

۲۷. نیاز به ساختن اقتصادی پویا، پایدار، نوآور و مردم‌محور، با تمرکز ویژه بر اشتغال جوانان و توانمندسازی اقتصادی زنان، و تأمین کار شایسته برای همگان را به رسمیت می‌شناسد و اینکه باید مقررات بازار کار و حمایت‌های اجتماعی به‌گونه‌ای تنظیم شوند که زمینه‌ای برابر برای مشارکت زنان فراهم شود. از جمله از طریق تصویب و اجرای قوانین مربوط به حداقل دستمزد، ایجاد نظام‌های حمایت اجتماعی و تدابیر حمایتی، حذف رویه‌های تبعیض‌آمیز در پرداخت دستمزد، تأمین دستمزد برابر برای کار برابر یا کار با ارزش برابر و اجرای برنامه‌هایی مانند پروژه‌های عمومی اشتغال تا زنان بتوانند با بحران‌های جدید یا تکرارشونده و بیکاری بلندمدت مقابله کنند، و همچنین فرصت‌هایی برای جذب، حفظ و ارتقای شغلی زنان فراهم شود.

۲۸. بار دیگر تأکید می‌کند بر پایبندی خود نسبت به ترویج تنوع در شهرها و جوامع انسانی و بر تقویت انسجام اجتماعی، گفت‌وگوی بین‌فرهنگی و درک متقابل، مدارا، احترام متقابل، برابری جنسیتی، نوآوری، کارآفرینی، فراگیری، هویت و امنیت، و کرامت همه افراد و همچنین بر ضرورت تلاش برای بهبود کیفیت زندگی شهری و ایجاد اقتصادی پررونق در شهرها و برداشتن گام‌هایی جهت اطمینان از اینکه نهادهای محلی، تکثرگرایی و هم‌زیستی مسالمت‌آمیز را در جوامعی که به‌طور فزاینده‌ای متنوع و چندفرهنگی می‌شوند، ترویج و حمایت می‌کنند.

۲۹. تأکید می‌شود که کارهای بدون دستمزد، مثل مراقبت از دیگران و کارهای خانه، نقش مهمی در سلامت خانواده و عملکرد کل اقتصاد دارند. به همین دلیل، از کشورهای عضو خواسته می‌شود که تقسیم مسئولیت‌های خانه را بین همه اعضای خانواده ترویج کنند و در صورت لزوم، قوانین و سیاست‌هایی وضع کنند که به ایجاد تعادل بین کار و زندگی خانوادگی کمک کند. این اقدامات باید طوری طراحی شوند که؛ نقش پررنگ و نادیده‌گرفته‌شده‌ی زنان در انجام کارهای خانه و امور مراقبتی بدون مزد را شناسایی و ارزش‌گذاری کنند، این مسئولیت‌ها را بهتر ارزیابی و عادلانه‌تر بین زنان و مردان تقسیم کنند، با سرمایه‌گذاری در خدمات مراقبتی، امکان کار پاره‌وقت، حمایت از مادران شاغل مثل فراهم‌کردن امکان شیردهی، از خانواده‌ها حمایت کنند، (همچنین) زیرساخت‌ها و فناوری‌هایی فراهم شود که دسترسی به

خدمات اجتماعی باکیفیت، ارزان و در دسترس مثل مهدکودک و مراقبت از سالمندان را آسان کند و مطمئن شوند که همه، چه زن و چه مرد، بتوانند بدون تبعیض از مرخصی زایمان، والدینی، پدری و کمک‌هزینه‌های مربوطه استفاده کنند.

۳۰. دولتها، بخش خصوصی، سازمان‌های مردم‌نهاد، اتحادیه‌های کارگری و دیگر نهادهای مرتبط تشویق می‌شوند که از حقوق زنان کارگر حمایت کرده و آن را تقویت کنند. آن‌ها باید برای حذف موانع قانونی و ساختاری پیش روی زنان تلاش نمایند و دیدگاه‌ها و کلیشه‌های جنسیتی که مانع برابری در محیط کار می‌شوند را از بین ببرند. همچنین لازم است سیاست‌هایی اجرا شود که؛

امکان اشتغال کامل و مؤثر و دسترسی به کار شایسته برای همه فراهم شود،

دستمزد برابر برای کار برابر یا برای کاری با ارزش برابر بین زنان و مردان تضمین شود،

حضور کامل زنان در اقتصاد رسمی، به‌ویژه در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی و تخصیص منابع، افزایش یابد؛

و شرایطی فراهم شود که زنان راحت‌تر به منابع تولیدی و دارایی‌هایی مثل فناوری دیجیتال، زمین، مالکیت و خدمات مالی از جمله وام‌های خُرد دسترسی داشته باشند.

۳۱. از سازمان ملل متحد و کشورهای کمک‌کننده خواسته می‌شود که از دولت‌ها در افزایش سرمایه‌گذاری در سیاست‌ها و برنامه‌هایی که به‌طور خاص به نیازهای زنان پاسخ می‌دهند حمایت کنند. این حمایت می‌تواند شامل اقداماتی مثل ارائه خدمات و محصولات مالی برای زنان، حمایت از صندوق‌ها و گروه‌های کارآفرینی زنان باشد. هدف از این تلاش‌ها باید این باشد که فرصت‌های بیشتری برای کارآفرینی، اشتغال کامل و دسترسی به کار شایسته برای زنان فراهم شود و در عین حال، خدمات اجتماعی و نظام‌های حمایتی نیز تقویت گردند.

۳۲. از دولت‌ها خواسته می‌شود که سیاست‌های فعال بازار کار را طراحی، تأمین منابع لازم و اجرا کنند تا همه مردم بتوانند به اشتغال کامل، مؤثر و شایسته دست یابند از جمله مشارکت برابر زنان و مردان در مناطق روستایی، ساحلی و شهری، همچنین لازم است قوانینی تصویب و اجرا شوند که مشارکت برابر زنان و مردان، از جمله افراد دارای معلولیت، را در بازار رسمی کار تضمین کنند. این قوانین باید؛

تبعیض علیه زنان را در محیط کار ممنوع کنند، به‌ویژه در مورد دسترسی آن‌ها به بازار کار و مشارکت در آن، از تبعیض بر اساس بارداری، مادری، وضعیت تأهل یا سن و سایر انواع تبعیض‌های چندلایه و متقاطع جلوگیری کنند، اقدامات مؤثری برای تضمین این‌که زنان در تمام مراحل زندگی، در بخش خصوصی و دولتی، فرصت برابر برای کار شایسته داشته باشند، در نظر بگیرند، و در عین حال، اقدامات ویژه‌ای که با هدف سرعت‌بخشیدن به برابری واقعی بین زنان و مردان انجام می‌شود را نوعی تبعیض تلقی نکنند، به

دلایل ریشه‌ای نابرابری جنسیتی، کلیشه‌های جنسیتی و روابط نابرابر بین زنان و مردان بپردازند و در صورت لزوم، راه‌های مؤثر برای رسیدگی حقوقی و دسترسی به عدالت در موارد نقض حقوق و تخلفات فراهم کنند و مسئولیت‌پذیری را در قبال سوءاستفاده از حقوق انسانی تضمین کنند.

۳۳. از سازمان ملل متحد و سایر نهادهای بین‌المللی خواسته می‌شود که به درخواست کشورها از اقدامات نوآورانه‌ای حمایت کنند که هدف آن‌ها تضمین دسترسی زنان به کار شایسته باشد. این اقدامات باید؛
بار نابرابر کارهای بدون مزد و مراقبت‌های خانگی را به رسمیت بشناسند، کاهش دهند و دوباره نسبت به بازتوزیع عادلانه‌تر وضعیت اقدام کنند، از سیاست‌های حمایتی و برنامه‌هایی که پاسخ‌گوی نیازهای زنان و دختران هستند پشتیبانی کنند و به گسترش و تقویت برنامه‌ها و تجربه‌های موفق در این زمینه کمک نمایند، از جمله؛ ارزیابی و رسیدگی به تأثیر فناوری اطلاعات، دیجیتالی‌شدن و[اثر] بازارهای دیجیتال بر بازار کار.

۳٤. از جامعه جهانی خواسته می‌شود که شکاف دیجیتالی جنسیتی را از بین ببرد و مشارکت کامل، برابر، مؤثر و معنادار همه زنان را در جامعه اطلاعاتی تضمین کند. این امر شامل دسترسی زنان به فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی برای توسعه، از جمله دسترسی زنان و دختران به فناوری‌های نوین است.
همچنین لازم است ابزارهای مالی تخصصی برای تقویت نقش زنان به‌ویژه زنانی که در فقر زندگی می‌کنند در روند رشد اقتصادی و مشارکت مداوم آن‌ها در اقتصاد دیجیتال طراحی شود. در عین حال، جامعه جهانی باید متعهد باقی بماند که تأثیرات منفی احتمالی فناوری‌های دیجیتال بر برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان و دختران را مورد توجه و رسیدگی قرار دهد.

۳۵. تأکید مجدد می‌شود بر پایبندی به حقوق و فرصت‌های برابر زنان در تصمیم‌گیری‌های سیاسی و اقتصادی و تخصیص منابع، و بر ضرورت حذف همه موانعی که مانع مشارکت کامل زنان به عنوان رهبران و بازیگران اقتصادی می‌شوند. کشورها باید متعهد شوند که اصلاحات قانونی و اجرایی لازم را برای برابری حقوق اقتصادی زنان با مردان انجام دهند، از جمله دسترسی به مالکیت، کنترل زمین، دارایی، اعتبار، ارث، منابع طبیعی و فناوری‌های نو. همچنین، بخش خصوصی باید برای تحقق برابری جنسیتی گام بردارد؛ با تلاش برای ایجاد اشتغال کامل و مؤثر برای زنان، پرداخت برابر برای کار برابر یا کار با ارزش برابر، و فراهم کردن فرصت‌های برابر. این حمایت‌ها باید شامل محافظت از زنان در برابر تبعیض، آزار جنسی و سوءاستفاده در محیط کار نیز باشد از جمله از طریق حمایت از اصول توانمندسازی زنان که توسط نهاد زنان سازمان ملل (UN Women) و پیمان جهانی سازمان ملل (UN Global Compact) تدوین شده است و همچنین با افزایش سرمایه‌گذاری در کسب‌وکارهای متعلق به زنان.

۳۶. کشورهای عضو تشویق می‌شوند که با استفاده از روش‌های مؤثر، سیاست‌هایی را برای پیشگیری و حذف آزار جنسی در محیط کار از جمله در فضاهای دیجیتال دنبال کنند. این اقدامات باید بر تدابیر قانونی، پیشگیرانه و حمایتی مؤثر تمرکز داشته باشند، از جمله افزایش آگاهی درباره حقوق زنان، به‌ویژه آن‌هایی که قربانی آزار جنسی هستند یا در معرض خطر آن قرار دارند.

۳۷. از دولت‌ها خواسته می‌شود اقداماتی انجام دهند تا دسترسی زنان به مالکیت زمین و دارایی‌ها تسهیل شود. این اقدامات باید شامل آموزش‌هایی باشد که نظام قضایی، قانون‌گذاری و اداری را با دیدگاه جنسیتی سازگار کند، خدمات حقوقی رایگان برای زنانی که به دنبال احقاق حقوق خود هستند فراهم آورد، از فعالیت گروه‌ها و شبکه‌های زنان حمایت کند و همچنین پویش‌های آگاهی‌بخشی برای جلب توجه عمومی به ضرورت برخورداری برابر زنان از حقوق مالکیت راه‌اندازی کند.

۳۸. بر اهمیت بسیج و تخصیص منابع برای تدوین و اجرای سیاست‌ها و برنامه‌هایی که از کارآفرینی زنان حمایت می‌کنند، تأکید می‌شود. این حمایت باید فرصت‌هایی را برای کارآفرینان زن جدید فراهم کند و همچنین به رشد کسب‌وکارهای کوچک و متوسطی که تحت مالکیت زنان هستند کمک کند.

دولت‌ها تشویق می‌شوند که فضای مناسبی برای رشد تعداد زنان کارآفرین و گسترش کسب‌وکارهایشان ایجاد کنند، از جمله از طرق ذیل؛

ارائه آموزش و خدمات مشاوره‌ای در حوزه‌های کسب‌وکار، مدیریت و فناوری اطلاعات و ارتباطات، تسهیل در ایجاد شبکه‌سازی و تبادل اطلاعات، افزایش مشارکت زنان در هیئت‌های مشورتی و سایر مجامع تصمیم‌گیری در این راستا که آن‌ها بتوانند در تدوین و بازبینی سیاست‌ها و برنامه‌ها به‌ویژه در حوزه مالی نقش مؤثری ایفا کنند.

۳۹. جامعه جهانی، از جمله دولت‌ها و همه ذی‌نفعان مرتبط از جمله نهادهای سازمان ملل، مؤسسات مالی بین‌المللی، نهادهای بین‌دولتی، بانک‌های توسعه منطقه‌ای و ملی، مؤسسات مالی داخلی، اتحادیه‌های اعتباری، شراکت‌های چندبخشی و سازمان‌های غیردولتی تشویق می‌شوند که در صورت لزوم، برای گسترش برنامه‌های آموزش سواد مالی و آموزش مالی زنان و دختران اقدام کنند. این برنامه‌ها باید به تأثیر مالی بر توسعه پایدار نیز توجه داشته باشند و اطمینان حاصل کنند که همه یادگیرندگان، دانش و مهارت‌های لازم برای دسترسی به خدمات و محصولات مالی را به‌دست آورند، به‌ویژه زنان کشاورز و آن‌هایی که در کسب‌وکارهای کوچک، متوسط و خرد فعالیت می‌کنند.

٤٠. از همه دولت‌ها خواسته می‌شود که برای دستیابی کامل و برابر همه زنان به خدمات مالی رسمی، منابع مالی و محصولات مالی تلاش کنند و در این راستا، در مشورت با ذی‌نفعان مربوطه، راهبردهای فراگیری مالی خود را طراحی یا بازبینی کنند. همچنین پیشنهاد می‌شود که؛

«شمول گرایی مالی» به‌عنوان یکی از اهداف سیاست‌گذاری در مقررات مالی در نظر گرفته شود، با توجه به اولویت‌ها و قوانین ملی، بانک‌های تجاری تشویق شوند که به همه اقشار، از جمله کسانی که اکنون با موانعی برای دسترسی به خدمات مالی مواجه هستند، خدمت‌رسانی کنند، از مؤسساتی که خدمات مالی کوچک مقیاس ارائه می‌دهند(microfinance) ، بانک‌های توسعه‌ای، بانک‌های کشاورزی، اپراتورهای شبکه‌های تلفن همراه، تعاونی‌ها، بانک‌های پستی و صندوق‌های پس‌انداز در صورت نیاز حمایت شود، استفاده از ابزارهای نوآورانه مانند؛ بانکداری موبایلی، پلتفرم‌های پرداخت دیجیتال و انتقالات الکترونیکی ترویج شود، و اشتراک تجربه و یادگیری متقابل بین کشورها، مناطق و سازمان‌های منطقه‌ای گسترش یابد. در همین راستا، بر تقویت توانمندی کشورهای در حال توسعه از جمله از طریق نظام توسعه سازمان ملل تأکید شده و بر همکاری و مشارکت متقابل در برنامه‌های فراگیری مالی میان کشورها توصیه می‌شود.

٤١. از دولت‌ها و تمام ذی‌نفعان مربوطه خواسته می‌شود که اقدامات لازم برای حذف هرگونه تبعیض علیه زنان در دسترسی به انواع خدمات و محصولات مالی، از جمله وام‌های بانکی، حساب‌های بانکی، وام‌های رهنی و سایر اَشکال اعتبارات مالی را، صرف‌نظر از وضعیت اقتصادی و اجتماعی آن‌ها، انجام دهند. همچنین باید از دسترسی زنان به خدمات حقوقی حمایت شود، نهادهای مالی تشویق شوند که دیدگاه جنسیتی را در سیاست‌ها و برنامه‌های خود بگنجانند، نقش و اهمیت «خدمات مالی کوچک مقیاس» (microfinance) و وام‌های خرد (microcredit) در کاهش فقر، توانمندسازی زنان و ایجاد اشتغال به رسمیت شناخته شود، بر تقویت مؤسسات مالی موجود و نوظهور و ظرفیت‌های آن‌ها، به‌ویژه با کمک نهادهای بین‌المللی مالی، تأکید شود و از دولت‌ها خواسته شود که برنامه‌های خرد مالی، به‌ویژه روی محصولات مبتنی بر پس‌اندازی متمرکز باشند که امن، قابل‌دسترسی و مناسب برای زنان باشد و از تلاش‌های آن‌ها برای حفظ کنترل بر پس‌اندازشان حمایت کنند.

٤٢. تأکید می‌شود که زنان و دختران تقریباً نیمی از جمعیت مهاجران بین‌المللی در سطح جهان را تشکیل می‌دهند، و باید به وضعیت خاص و آسیب‌پذیری آن‌ها رسیدگی شود. برای این منظور، لازم است دیدگاه جنسیتی در سیاست‌ها گنجانده شود و قوانین، نهادها و برنامه‌های ملی برای پیشگیری و مقابله با خشونت مبتنی بر جنسیت، قاچاق انسان و تبعیض علیه زنان و دختران تقویت شود. همچنین باید برنامه‌هایی اجرا شود

که با در نظر گرفتن نیازهای جنسیتی، باعث ارتقای شمول مالی مهاجران و خانواده‌های آن‌ها شود و موانع ساختاری برای دسترسی برابر زنان به منابع اقتصادی را از میان بردارد.

از دولت‌ها خواسته می‌شود که تلاش‌های خود را برای حفاظت از حقوق و ایجاد شرایط کاری مناسب برای کارگران خانگی، از جمله زنان و دختران مهاجر، به‌ویژه در مواردی مانند؛ ساعت کار، شرایط کاری، دستمزد و همچنین دسترسی آن‌ها به خدمات بهداشتی و سایر مزایای اجتماعی و اقتصادی، تقویت کنند.

٤٣. همچنین تأکید می‌شود که مشارکت مثبت زنان و دختران مهاجر به‌ویژه زنانی که به‌عنوان کارگران مهاجر فعالیت می‌کنند، می‌تواند رشد فراگیر و توسعه پایدار را در کشورهای مبدأ، مسیر و مقصد تقویت کند. به علاوه، بر ارزش و کرامت کار زنان مهاجر در همه بخش‌ها، به‌ویژه در حوزه مراقبت و کار خانگی، تأکید شده و نگرانی در این خصوص مطرح می‌شود که بسیاری از زنان مهاجر، به‌ویژه آن‌هایی که در مشاغل غیررسمی فعالیت دارند، در معرض خطر جدی سوءاستفاده و استثمار قرار دارند.

٤٤. همچنین یادآور می‌شود که زنان و دخترانی که در مناطق آسیب‌دیده از بحران‌های انسانی پیچیده و فجایع انسانی زندگی می‌کنند، نیازهای خاصی دارند. جابجایی اجباری مردم در چنین شرایطی، ممکن است بسیاری از پیشرفت‌های توسعه‌ای سال‌های اخیر را از بین ببرد و تأثیرات منفی جدی‌ای بر زندگی زنان و دختران بگذارد، تأثیراتی که باید به‌صورت جامع شناسایی و برطرف شوند.

٤٥. از دولت‌ها و نظام سازمان ملل خواسته می‌شود که به نقش حیاتی زنان در همه سطوح و در تمامی مراحل حل‌وفصل مناقشات، از پیشگیری و میانجی‌گری گرفته تا تلاش‌های صلح‌سازی و بازسازی جوامع پس از جنگ، توجه ویژه و سازمان‌یافته‌ای داشته باشند. این تلاش‌ها شامل موارد زیر است:

توانمندسازی زنان برای مشارکت کامل، برابر، مؤثر و معنادار در فرآیندهای صلح، ارتقای ظرفیت، رهبری و نقش‌آفرینی سیاسی و اقتصادی زنان، مقابله با خشونت جنسی و جنسیتی در درگیری‌های مسلحانه و پس از آن، و ترویج و تسهیل رویکردی فعال و قابل مشاهده برای گنجاندن دیدگاه جنسیتی در همه سیاست‌ها و برنامه‌ها.

٤٦. از دولت‌ها و همه بخش‌های جامعه خواسته می‌شود که در راستای کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت، اقداماتی برای رفع موانع موجود در مسیر مشارکت کامل، برابر و معنادار زنان دارای معلولیت انجام دهند، به‌ویژه در حوزه تصمیم‌گیری، اشتغال، طراحی، اجرا و تأمین مالی سیاست‌ها و برنامه‌ها. اقدامات می تواند شامل موارد زیر باشد:

حذف تبعیض مبتنی بر معلولیت به‌عنوان بخشی از راهکارهای ریشه‌کن‌سازی فقر، تقویت نهادها با رویکرد جنسیتی و تأمین منابع مالی لازم، فراهم‌کردن دسترسی به بازار کار فراگیر، [ایجاد]محیط‌های کاری امن و

سالم، اشتغال مؤثر و شایسته به‌صورت برابر، ایجاد فرصت‌های دورکاری، خدمات بازتوانی، زندگی مستقل و خدمات حمایتی، دسترسی به خدمات بهداشت، آموزش فراگیر برای زنان و دختران دارای معلولیت، آموزش از راه دور و سیاست‌های کاهش ریسک بحران متناسب با نیازهای این افراد، فراهم‌کردن فناوری‌های کمکی برای ارتقای استقلال و توانایی آن‌ها و تضمین این‌که اولویت‌ها و حقوق زنان و دختران دارای معلولیت در سیاست‌ها و برنامه‌ها گنجانده شود، از طریق مشورت با خود آن‌ها و نهادهای مربوطه.
به علاوه، تأکید می‌شود که تلاش برای محافظت از حقوق و پاسخگویی به نیازهای این گروه باید تقویت شود.

٤٧. از دولت‌ها خواسته می‌شود که دیدگاه جنسیتی را در سیاست‌های زیست‌محیطی و تغییرات اقلیمی وارد کرده و سازوکارها و منابع لازم را برای مشارکت کامل و برابر زنان در همه سطوح تصمیم‌گیری در زمینه محیط زیست فراهم کنند. در این روند، باید به چالش‌های خاصی که زنان و دختران در مواجهه با تغییرات اقلیمی با آن روبه‌رو هستند توجه شود و بر اهمیت گنجاندن جنسیت در طراحی و اجرای سیاست‌های مرتبط با کاهش خطر بلایای طبیعی، آمادگی، پاسخ‌گویی و بازسازی تأکید گردد، همچنین چارچوب سِندای برای کاهش خطر بلایا (۲۰۳۰–۲۰۱۵) به‌عنوان یک مرجع مهم در این زمینه مورد اهتمام لازم واقع شود.

٤٨. بر اهمیت ارتقای کیفیت، نظام‌مند کردن، جمع‌آوری، تحلیل و انتشار داده‌های دقیق، قابل‌دسترسی، به‌موقع و قابل‌اعتماد تأکید می‌شود، داده‌هایی که براساس درآمد، جنسیت، سن، نژاد، قومیت، وضعیت مهاجرت، معلولیت، محل جغرافیایی و سایر ویژگی‌های مرتبط تفکیک شده باشند. همچنین تأکید می‌شود بر توسعه شاخص‌های حساس به جنسیت که مشخص، کاربردی و مرتبط با تدوین سیاست‌ها و نظام‌های ملی برای پایش و گزارش‌گیری از پیشرفت‌ها و نتایج باشند. در این راستا، از کشورهای توسعه‌یافته و نهادهای مرتبط سازمان ملل خواسته می‌شود که برای کمک به کشورهای در حال توسعه، از جمله در زمینه تقویت پایگاه‌های داده و سامانه‌های اطلاعاتی، حمایت فنی و مالی ارائه دهند.

٤٩. از دولت‌ها خواسته می‌شود که با همکاری سازمان ملل و دیگر نهادهای بین‌المللی و بنا به درخواست خودشان، داده‌ها و آمارهای تفکیک‌شده‌ی باکیفیت، به‌موقع و قابل‌اعتماد را گردآوری، تحلیل و منتشر کنند، به‌ویژه داده‌هایی که بر اساس جنسیت، سن و معلولیت تفکیک شده باشند و آثار سیاست‌های مرتبط با زنان را ارزیابی کنند، از جمله در حوزه‌های؛

الف) اشتغال، کارآفرینی، دسترسی به کار شایسته و حمایت‌های اجتماعی،

ب) مراقبت‌های بدون مزد و کار خانگی، از طریق پیمایش‌های مستمر و ایجاد حساب‌های اَقماری برای سنجش سهم این نوع فعالیت‌ها در اقتصاد ملی،

ج) اشتغال غیررسمی، از جمله کار کشاورزی، با تفکیک بر اساس جنسیت، سن، نژاد، قومیت، وضعیت مهاجرت، معلولیت، درآمد و موقعیت جغرافیایی.

۵۰. از همه دولت‌ها خواسته می‌شود که تجزیه و تحلیل جنسیتی از قوانین ملی و استانداردها انجام دهند و سیاست‌ها و دستورالعمل‌هایی حساس به جنسیت را برای شیوه‌های استخدام تدوین کنند، به‌ویژه در مورد شرکت‌های چندملیتی و مناطق ویژه صادراتی. در همین راستا، بر تعهد کشورها در قبال استانداردهای بین‌المللی حقوق بشر تأکید می‌شود، از جمله کنوانسیون رفع همه اَشکال تبعیض علیه زنان (CEDAW) و کنوانسیون‌های سازمان بین‌المللی کار (ILO)

۵۱. از دولت‌ها خواسته می‌شود که راهبردهای جنسیتی را به‌طور کامل در چارچوب‌های توسعه ملی پایدار خود ادغام کنند تا اقدامات سریع‌تر و منسجم‌تری در زمینه برابری جنسیتی انجام شود. در این بند تصریح می‌شود که دستیابی به برابری واقعی نیازمند اقدامات هدفمند، پاسخ‌گویی مؤثر به جنسیت و گنجاندن نظام مند رویکرد جنسیتی در تمامی سیاست‌ها و برنامه‌هاست.

۵۲. از دولت‌ها خواسته می‌شود که منابع مالی و نیروی انسانی کافی برای پشتیبانی از نهادهای ملی ویژه امور زنان اختصاص دهند. همچنین باید درون وزارتخانه‌ها؛

بخش‌های تخصصی برای برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان ایجاد یا تقویت شود،

کارکنان فنی آموزش ببینند و توانمندی لازم برای اجرای این سیاست‌ها را به‌دست آورند،

و ابزارها و راهنماهایی برای اجرای بهتر این سیاست‌ها تدوین شود.

در همین راستا، از نظام سازمان ملل متحد به‌ویژه نهاد سازمان ملل برای برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان (UN Women) و تیم‌های کشوری سازمان ملل خواسته می‌شود که در قبال این تلاش‌ها پشتیبانی تخصصی و فنی ارائه دهند.

۵۳. از دولت‌های عضو خواسته می‌شود که تا جای ممکن، مشارکت جامعه مدنی از جمله سازمان‌های زنان و جوانان را در فرآیندهای تصمیم‌گیری دولتی، به‌ویژه در حوزه‌هایی مثل توسعه پایدار، افزایش دهند.

۵٤. از دولت‌ها، نظام سازمان ملل و کشورهای اهداکننده خواسته می‌شود که فرآیندهای برنامه‌ریزی و بودجه‌بندی را با رویکرد جنسیتی تقویت و اجرا کنند، و همچنین ابزارها و روش‌های لازم را برای این هدف توسعه دهند و در زمینه پایش و ارزیابی سرمایه‌گذاری‌ها برای دستیابی به برابری جنسیتی از این ابزارها استفاده کنند.

همچنین توصیه می‌شود که کشورهای اهداکننده، دیدگاه جنسیتی را در تمام فرآیندهای خود بگنجانند و از سازوکارهای هماهنگی و پاسخ‌گویی مشترک استفاده کنند.

۵۵. تأکید می‌شود که همه اهداکنندگان باید به تعهدات دوجانبه و چندجانبه خود در زمینه کمک‌های توسعه‌ای رسمی عمل کنند و آن‌ها را ادامه دهند، و این تعهدات باید به‌طور کامل اجرا شود.

این کار باعث می‌شود منابع بیشتری برای پیشبرد برنامه‌های توسعه بین‌المللی به‌ویژه در حوزه برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان و دختران در دسترس قرار گیرد. همچنین کشورها تشویق می‌شوند که نحوه تخصیص این منابع را ثبت و گزارش کنند تا شفافیت بیشتری در زمینه حمایت از زنان ایجاد شود.

۵۶. از جامعه اهداکنندگان، دولت‌ها، سازمان‌های بین‌المللی، سازمان ملل، بخش خصوصی، سازمان‌های مردم‌نهاد، اتحادیه‌های کارگری و سایر ذی‌نفعان خواسته می‌شود که؛

تمرکز و اثربخشی کمک‌های توسعه‌ای را که به برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان اختصاص دارد تقویت کنند،

منابع مالی بیشتری به فعالیت‌ها و پروژه‌های مشخص با رویکرد جنسیتی اختصاص دهند،

گفت‌وگوی مؤثرتری بین اهداکنندگان و شرکای توسعه شکل دهند،

ظرفیت دولت‌ها را برای اجرای این برنامه‌ها تقویت کنند،

و سازوکارهایی را برای ارزیابی مؤثر منابع اختصاص‌یافته به سیاست‌های جنسیتی توسعه دهند.

۵۷. تأکید می‌شود که دولت‌ها باید ظرفیت خود را برای وارد کردن دیدگاه جنسیتی در سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری تقویت کنند. در همین راستا، همه دولت‌ها، سازمان‌های بین‌المللی، نهادهای سازمان ملل و سایر ذی‌نفعان تشویق می‌شوند که از کشورهای در حال توسعه برای اجرای این دیدگاه در تمامی ابعاد سیاست‌گذاری، از جمله از طریق کمک فنی و منابع مالی، حمایت کنند.

۵۸. از جامعه بین‌المللی، به‌ویژه سازمان ملل، بخش خصوصی و جامعه مدنی خواسته می‌شود که منابع مالی لازم را در اختیار دولت‌ها قرار دهند تا آن‌ها بتوانند تعهدات توسعه‌ای‌شان، به‌ویژه برای زنان و دختران، را محقق کنند. این درخواست براساس توافقات صورت‌گرفته در نشست‌های جهانی مختلف مطرح می‌شود، از جمله؛

اجلاس جهانی توسعه اجتماعی

چهارمین کنفرانس جهانی زنان

کنفرانس بین‌المللی جمعیت و توسعه

اجلاس هزاره

کنفرانس بین‌المللی تأمین مالی برای توسعه
اجلاس جهانی توسعه پایدار
نشست‌های ویژه مجمع عمومی سازمان ملل
اجلاس سازمان ملل درباره توسعه پس از ۲۰۱۵
و سند نهایی با عنوان؛ «تغییر دنیای ما: دستورکار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار»

۵۹. از دولت‌های عضو، سازمان‌های نظام سازمان ملل و سازمان‌های مردم‌نهاد خواسته می‌شود که تلاش‌های خود را برای ارتقاء جایگاه زنان در تصمیم‌گیری‌ها افزایش دهند و منابع کافی برای این کار اختصاص دهند، تا؛

صدای زنان در تصمیم‌گیری‌ها بیشتر شنیده شود

مشارکت کامل، برابر، مؤثر و رهبری زنان در سطوح بالای دولتی و در ساختارهای حکمرانی بین‌المللی تقویت شود

این [هدف گذاری] شامل حذف کلیشه‌های جنسیتی در انتصابات و ارتقاء شغلی است تا زنان به‌عنوان عوامل تغییر بتوانند فعالانه و مؤثر در طراحی، اجرا، نظارت و ارزیابی سیاست‌ها و برنامه‌ها به‌ویژه در حوزه توسعه پایدار، فقرزدایی و محیط زیست مشارکت کنند.

٦٠. از کمک‌کنندگان چندجانبه (مثل بانک‌های توسعه‌ای منطقه‌ای) و نهادهای مالی بین‌المللی خواسته می‌شود که در چارچوب مأموریت‌های خود سیاست‌هایی را طراحی و اجرا کنند که تلاش‌های ملی برای برابری جنسیتی را پشتیبانی کند و اطمینان حاصل کنند که سهم بیشتری از منابع مالی به زنان و دختران به‌ویژه در مناطق روستایی و دورافتاده برسد.

٦١. تأکید می‌شود بر ادامه تلاش‌های بین‌دولتی برای تحقق برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان، و از نظام سازمان ملل خواسته می‌شود که؛

تعادل جنسیتی را در انتصاب کارکنان در همه رده‌های شغلی به‌ویژه در سطوح حرفه‌ای و بالاتر برقرار کند،این اصل را در دفاتر مرکزی، منطقه‌ای و ملی رعایت کند، نمایندگی جغرافیایی عادلانه را حفظ کند و در عین حال نمایندگی زنان از کشورهای در حال توسعه را نیز تقویت کند، همچنین به برنامه تسریع برابری جنسیتی و طرح اقدام سراسری سازمان ملل در این زمینه اهتمام لازم معمول گردد.

٦٢. از همه نهادهای سازمان ملل خواسته می‌شود که در چارچوب وظایف خود؛

رویکرد جنسیتی را در برنامه‌ها و سیاست‌ها در سطح کشورها وارد کنند،

اهداف و سیاست‌های مشخص برای هر کشور تدوین کنند،

و این اقدامات را با استراتژی‌های توسعه ملی هماهنگ کنند.

از نقش نهاد زنان سازمان ملل (UN Women) در همکاری با تیم‌های کشوری سازمان ملل برای کمک به دولت‌ها در این زمینه نیز حمایت شود، تا دیدگاه جنسیتی در سیاست‌گذاری‌های توسعه‌ای، از جمله توسعه پایدار، گنجانده شود و در همه سطوح، اقدامات سازمان ملل در زمینه برابری جنسیتی به اجرا درآید و مؤثر باشد.

٦٣. از همه نهادهای سازمان ملل در حوزه توسعه خواسته می‌شود که؛

به ترویج برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان و دختران ادامه دهند

و با اجرای کامل برنامه اقدام سراسری سازمان ملل برای برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان، روند جریان‌سازی جنسیتی را تسریع و تقویت کنند. این اقدام بر پایه قطعنامه ۷۵/۲۳۳ سازمان ملل است.

٦٤. بر تعهدی که در[جایگاه] قلب اصلی دستورکار ۲۰۳۰ توسعه پایدار قرار دارد، یعنی «هیچ‌کس نباید کنار گذاشته شود» تأکید و کشورها مکلف تلقی می‌شوند که اقدامات ملموس‌تری برای حمایت از افرادی که در شرایط آسیب‌پذیر قرار دارند و از پیشرفت بازمانده‌اند، انجام دهند، به‌ویژه آن‌هایی که بیشتر از همه در معرض محروم ماندن از توسعه هستند.

٦٥. از دبیرکل سازمان ملل خواسته می‌شود که در هشتاد و یکمین نشست مجمع عمومی، گزارشی درباره اجرای این قطعنامه ارائه دهد. همچنین تصمیم گرفته می‌شود که موضوع «زنان و توسعه» همچنان در دستور کار نشست‌های آینده[مجمع عمومی] باقی بماند و در نشست هشتاد و چهارم مجمع عمومی، گزارشی به‌روزرسانی‌شده درباره «بررسی جهانی نقش زنان در توسعه» ارائه گردد.